

ИНСТРУКЦИЯ

№ И – 3

от 08.08.2007 г.

**ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДИСТАНЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ ВЪВ
ВОЕННИТЕ УЧИЛИЩА**

ИНСТРУКЦИЯ

№ И – 3

от 08.08.2007 г.

ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДИСТАНЦИОННА ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ ВЪВ ВОЕННИТЕ УЧИЛИЩА

Раздел първи

Общи положения

Чл. 1. Инструкцията конкретизира организацията и провеждането на дистанционна форма на обучение във военните училища, за практическото приложение на „Наредба за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища” и на „Наредба № 15/16.12.2005 г. за придобиване и повишаване на квалификацията във военните училища на кадровите военнослужещи и гражданските лица от Министерството на отбраната и Българската армия”, (Наредба № 15/16.12.2005 г.).

Чл. 2. (1) Дистанционната форма на обучение е организация на учебния процес, при която обучаемият и преподавателят са разделени по местоположение, но не непременно и по време, като създадената дистанция се компенсира с технологични средства.

(2) При дистанционната форма на обучение се използват аудио, видео, компютърни и комуникационни технологии и средства.

Чл. 3. (1) Дистанционната форма на обучение е част от цялостната политика на Министерството на отбраната за осигуряване на по-широки възможности за достъп до обучение.

(2) Инструкцията е съобразена с тенденциите в НАТО за развитие на дистанционната форма на обучение и Наредба № 15/16.12.2005 г.

Чл. 4. Дистанционната форма на обучение е равнопоставена на редовната форма на обучение по отношение на съдържанието на учебния план, изискван брой кредити за съответната специалност, диплома за завършена образователно-квалификационна степен и професионална квалификация.

Чл. 5. Инструкцията унифицира процедурите при провеждане на дистанционна форма на обучение във военните училища, уредени в правилниците за тяхната дейност. Тя регламентира отговорностите и задълженията на административните структури, на военните училища и на потребителите на кадри.

Чл. 6. (1) Приемането на обучаеми във военните училища за обучение в дистанционната форма за придобиване на образователно-квалификационна степен или на образователна и научна степен „доктор”, се извършва в рамките на утвърдения брой по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6 от Закона за висшето образование.

(2) Приемането на обучаеми във военните училища за обучение в дистанционната форма се осъществява съгласно държавните изисквания.

Чл. 7. Целите на дистанционната форма на обучение във военните училища са:

1. да се създадат възможности за увеличаване броя на обучаемите в курсове на работещи в Министерството на отбраната, Българската армия, и в структурите на подчинение на министъра на отбраната, в неприсъствена форма на обучение;

2. да предлага на военнослужещите и гражданските лица от Министерството на отбраната, от Българската армия, и от структурите на подчинение на министъра на отбраната, по-големи възможности за алтернативност на обучението по време и по място;

3. по-ефективно да се използват наличните ресурси;

4. да даде възможност за обучение на личния състав от въоръжените ни сили по време на мисии, учения и в други случаи, когато те се намират далече от военното училище;

5. своевременно да предоставя и да поддържа актуално учебно съдържание;

6. да подпомага обучението на резервисти;

7. да даде по-големи възможности за обучение на ръководни и експертни кадри от структури на държавната администрация, имащи отношение към националната сигурност и отбраната.

Чл. 8. (1) Общото ръководство на дистанционната форма на обучение във военните училища се извършва от Министерството на отбраната, чрез дирекция „Кадрова политика”.

(2) Непосредственото ръководство на дистанционната форма на обучение се осъществява от Генералния щаб на Българската армия, чрез управление „Личен състав”.

Чл. 9. Дистанционната форма на обучение се организира ежегодно със заповед на началника на съответното военно училище, с която се назначават екипи, включващи:

1. научно-преподавателски състав, определен в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование и Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър”, „магистър” и „специалист”,

приета с Постановление № 162 на Министерския съвет от 2002 г. ;

2. администратори, отговорни за технологичното и логистичното осигуряване на програмата, интерактивната връзка обучаем-преподавател и процедурите за провеждане на изпитите;

3. технически лица, отговорни за поддръжката на техническите средства и за осигуряването на безпрепятствена комуникация.

Чл. 10. (1) Дейността по планирането, организацията и провеждането на дистанционната форма на обучение се осъществява чрез специално създадено обслужващо звено на висшето военно училище - Център за дистанционно обучение.

(2) Центърът за дистанционно обучение осъществява технологичното и техническото осигуряване на обучението.

(3) Учебно-методическото осигуряване в дистанционната форма се осъществява от основното звено, провеждащо съответното обучение.

Чл. 11. (1) Дистанционната форма на обучение се организира въз основа на учебна документация, приета от академичния съвет по съвместно предложение на основното звено, водещо обучението, и Центъра за дистанционно обучение.

(2) Учебна документация се съгласува и утвърждава по установения ред за останалите форми на обучение.

Чл. 12. (1) Учебните материали и ресурси за самоподготовка, използвани в дистанционната форма на обучение по дадена специалност или курс, осигуряват не по-малко от 75 на сто от учебното съдържание на учебната програма и се разработват по методика, която съответства на спецификата на специалността или курса.

(2) Учебните материали и ресурси се класифицират в четири равнища на технологична осигуреност:

1. първо равнище – учебни и методически материали на хартиен носител или техните електронни варианти;

2. второ равнище – мултимедийни и интерактивни учебни материали, разпространявани на електронни носители, магнитни и оптически дискове, аудио и видео средства;

3. трето равнище – учебни материали и модули за обучение и оценяване, разположени на специализирани сървъри с гарантиран високоскоростен достъп до интернет;

4. четвърто равнище – учебни материали и ресурси за самоподготовка, разположени в базирана в интернет система за дистанционна форма на обучение с гарантиран високоскоростен достъп.

(3) В базираната в интернет система се поддържа и:

1. организацията и провеждането на дистанционното обучение;
2. интегрирана база с персонални данни, учебни програми и виртуални учебни материали, задачи и тестове.

(4) При организиране и провеждане на дистанционната форма на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен се осигуряват не по-малко от 70 на сто от учебните материали и ресурсите за самоподготовка на трето и/или четвърто технологично равнище.

Раздел втори

Организация и управление на дистанционното обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен

Чл. 14. Условието и реда за кандидатстване и приемане на обучаемите в дистанционна форма на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен на висшето образование, се извършва по ред и условия, определени с ежегодни наредби на министъра на отбраната.

Чл. 15. (1) Организацията на обучението в дистанционната форма може да включва и присъствени периоди, в зависимост от спецификата на специалността и на потребностите на обучаемите.

(2) Присъствените периоди по ал. 1 се провеждат в основните звена в структурата на военното училище, които провеждат обучение в дистанционна форма.

(3) Присъствените периоди не могат да надвишават 30 на сто от аудиторната заетост, предвидена за редовната форма на обучение по дадената специалност в учебния план.

Чл. 16. (1) Изпитите, съгласно учебната документация, винаги се провеждат в присъствени форми пред държавна комисия, в състава на която влизат не по-малко от три хабилитирани лица в съответната област. В комисията могат да се включват и представители на Министерството на отбраната, на Генералния щаб на Българската армия, на щабовете на видовете въоръжени сили и на други военни училища.

(2) Съставът на държавната комисия се утвърждава от министъра на отбраната и се назначава със заповед на началника на военното училище.

(3) В случаите, когато обучаем не успее да сдаде изпит (да защити дипломна работа), му се назначават допълнителни сесии, като явяването на изпитите е за сметка на обучаемия.

(4) След успешно изпълнение на всички задължения по учебен план за дадена специалност, на обучаемият се издава диплома.

Раздел трети

Организация и управление на дистанционната форма на обучение в курсове за придобиване и повишаване на квалификацията, симулации и моделиране при подготовката на войските

Чл. 17. (1) Курсовете за придобиване или за повишаване на квалификация, по които се извършва обучение в дистанционна форма се обявяват в Регистър на курсовете, а условията за кандидатстване и обучение се обявяват в интернет-страниците на Министерството на отбраната, Генералния щаб на Българската армия и на военните училища.

(2) Редът за зачисляване в квалификационен курс, обявен за провеждане в дистанционна форма на обучение е следният:

1. кандидатът подава рапорт (молба) по команден ред;
2. предложенията на командирите (началниците) за включване в курс за кадрови военнослужещи и граждански лица от Министерството на отбраната се изпращат в дирекция „Кадрова политика”, а за кадрови военнослужещи и граждански лица от Българската армия – в управление „Личен състав” – ГЩ;
3. получените разрешение кандидати, се обявяват със заповед на началника на ГЩ на БА, за кадрови военнослужещи и граждански лица от Българската армия, и със заповед на министъра на отбраната (на заместник-министър с делегирани правомощия), за кадрови военнослужещи и граждански лица от Министерството на отбраната и структурите на подчинение на министъра на отбраната;
4. на основата на заповедите по т. 3, Центърът за дистанционно обучение изпраща на допуснатите обучаеми учебният план и паролата за достъп на електронния адрес на обучаемия.
5. паролата за достъп е лична и с края на обучението се прекратява нейното действие.

Чл. 18. (1) Организацията на обучението в дистанционната форма може да включва и присъствени периоди, когато това съответства на спецификата на курса и на потребностите на обучаемите.

(2) Присъствените периоди по ал. 1 се провеждат в звената в структурата на военното училище, които провеждат дистанционното обучение.

(3) Присъствените периоди не могат да надвишават 30 на сто от аудиторната заетост, предвидена за редовната форма на обучение за даденият квалификационен курс.

(4) Изпитните процедури, съгласно учебната документация, винаги се провеждат в присъствени форми.

(5) Изпитите се провеждат пред комисия от обучаващото звено,

отдадена в заповед на началника на военното училище. В комисията могат да участват и външни за военното училище специалисти от Министерството на отбраната, Генералния щаб на Българската армия и щабовете на видовете въоръжени сили.

(6) В случаите, когато обучаем не успее да сдаде изпит, му се назначават допълнителна сесия, като явяването на изпитите е за сметка на обучаемия.

(7) След успешно изпълнение на всички задължения по учебен план за даден курс, на обучаемият се издава документ (свидетелство или удостоверение).

Чл. 19. (1) Плановете за провеждане на курсовете, учебните материали за самостоятелна подготовка, които не съдържат класифицирана информация и достъп до електронните библиотеки на военните училища се осигуряват от Центъра за дистанционно обучение.

(2) Достъпът до информация в курсовете се осигурява от съответния администратор, обслужващ системата.

Чл. 20. Достъпът до плановете за провеждане на курсовете, учебните материали за самостоятелна подготовка, които съдържат служебна или класифицирана информация се осигурява от военните училища в мрежи, съответстващи на нивото на класификация на учебното съдържание.

Чл. 21. Организацията и управлението на дистанционната форма на обучение при симулации и моделиране, за подготовката на войските се осъществява от управление „Съвместна подготовка” – ГЩ, чрез Интегрираната система по моделиране и симулации на Националния военен учебен център „Чаралица”, и центровете за подготовка на кадри за участие в мироопазващи операции на военните училища.

Раздел четвърти

Технически основи за провеждане на дистанционна форма на обучение

Чл. 22. За осигуряване на достъп до web-базирани системи за дистанционно обучение, висшите военни училища поддържат съответните портали.

Чл. 23. Системите за управление на дистанционната форма на обучение и учебното съдържание, използвани при курсовете за самостоятелна подготовка и тези, организирани и провеждани по Наредба 15/16.12.2005 г., да дават възможност за споделяне на съдържанието (SCORM съвместими, последна версия).

Чл. 24. Учебните материали за курсовете в дистанционна форма на обучение да бъдат SCORM съвместими, последна версия.

Раздел пети

Отговорности за провеждането на дистанционната форма на обучение

Чл. 25. Организацията на дистанционната форма на обучение във военните училища се ръководи и контролира от:

1. Министерството на отбраната;
2. Генералния щаб на Българската армия.

Чл. 26. Дистанционната форма на обучение се организира и провежда от:

1. Военна академия „Георги Стойков Раковски“;
2. Националният военен университет „Васил Левски“;
3. Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“.

Чл. 27. (1) Дирекция „Кадрова политика“ на Министерството на отбраната:

1. осъществява общо ръководство и контрол на структурите, провеждащи дистанционната форма на обучение във военните училища;

2. предлага на министъра на отбраната (на заместник-министър с делегирани правомощия) условията и реда за кандидатстване и прием на обучаемите в дистанционна форма на обучение;

3. изготвя заповеди на министъра на отбраната за обявяване имената на приетите за обучение за придобиване на висше образование в дистанционна форма на обучение.

4. изготвя заповеди на министъра на отбраната (на заместник-министър с делегирани правомощия), за включване в курсове за дистанционна форма на обучение по Наредба 15/16.12.2005 г. - за кадрови военнослужещи и граждански лица от Министерството на отбраната и структурите на подчинение на министъра на отбраната, а за курсове по английски език - и за кадрови военнослужещи и граждански лица от Българската армия.

(2) Управление „Личен състав“ на Генералния щаб на Българската армия:

1. координира дейността между военните училища за организиране и провеждане на дистанционна форма на обучение;

2. направлява дейността по интеграцията на военните училища в мрежата на образователните и обучаващи институции в НАТО и ЕС за провеждане на дистанционна форма на обучение;

3. изготвя заповеди за зачисляване на обучаеми от Българската армия, в квалификационни курсове за обучение в дистанционна форма.

Чл. 28. Военните училища:

1. организират и провеждат дистанционна форма на обучение в съответствие с действащите нормативни актове;
2. определят и предлагат модулите или курсовете, които могат да се провеждат в дистанционна форма на обучение;
3. разработват материалите за обучение;
4. контролират изпълнението на учебния план от обучаемите;
5. осигуряват техническата и дидактическа подготовка на кадрите, които провеждат дистанционно обучение;
6. осигуряват непрекъснат достъп до учебното съдържание на дисциплините (курсовете) и електронните библиотеки;
7. оказват техническа и методическа помощ на обучаемите при необходимост;
8. създават и поддържат електронно-информационните библиотеки.

Чл. 29. Щабове на видовете въоръжени сили и командирите (началниците) на поделения (структури), от чийто състав са обучаемите в дистанционна форма:

1. осигуряват помещения и техническа база за провеждане на дистанционна форма на обучение;
2. определят условията и реда за ползване на техническите средства от обучаемите;
3. в рамките на регламентираното време осигуряват непрекъснат достъп до помещения и технически средства за дистанционна форма на обучение.

Чл. 30. Обучаемите в дистанционна форма на обучение:

1. ползват лично предоставените им пароли за провежданото с тях обучение в дистанционна форма, като недопускат ползването им от други лица;
2. в определените срокове подготвят и връщат по установения начин изпитните форми, изпратени им от военното училище за контрол на успеваемостта;
3. в определените дати се явяват на изпити (тестове) или други форми на контрол на усвояването на учебното съдържание.

Раздел шести

Отчитане на аудиторната заетост на научно-преподавателския състав, организиращ и провеждащ дистанционна форма на обучение

Чл. 31. За аудиторна учебна заетост се отчита всеки присъствен академичен час (45 мин), проведен с обучаемите в дистанционна форма на обучение, съгласно учебния план и разписанието за занятия, и приравнен съгласно ред, установен с министерска заповед.

Чл. 32. Изготвянето на учебно съдържание, изпращането му на електронните адреси на обучаемите, проверката на разработки извън присъствените занятия, консултациите и другите дейности на преподавателите, свързани с дистанционна форма на обучение за придобиване на висше образование се отчитат, одобряват и контролират от съвета на основното звено като аудиторна учебна заетост, в размер на не повече от 30 на сто от хорариума за съответната учебна дисциплина.

Чл. 33. Аудиторната заетост на научно-преподавателския състав, провеждащ квалификационни курсове в дистанционна форма на обучение, организирани по условията на Наредба 15/16.12.2005 г., се отчита в размер на 5 на сто от хорариума за дадения курс, умножен по броя на обучаемите в курса, но не повече от броя на часовете за курса, определен в учебната документация.

Чл. 34. Разработването на курсове за самоусъвършенстване, учебни материали за самостоятелно изучаване или на други информационни блокове, одобрени за дистанционно обучение от основно звено, се отчитат за аудиторна заетост в размер на 1 академичен час, умножен по броя на ползвалите (завършили) съответния курс или материали, но не повече от 30 часа годишно.

**МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

ВЕСЕЛИН БЛИЗНАКОВ